

nejzávažnější a hlavně nejnebezpečnější část Reicinovy obžaloby tvořilo nařčení, že generál Píka spolupracuje s britskou rozvědkou doposud. Prokázala to prý jeho návštěva v květnu 1946 v Londýně... Zatajil se mi dech, když to Reicin vyslovil a doložil citací. Věděla jsem totiž, že písemný podklad pro toto tvrzení je nepochybný falzifikát, vyrobený od první do poslední věty přímo na 5. oddělení... Při této příležitosti se mi v nestřeženém okamžiku podařilo generálu Píkovi zašeptat: „Pozor na falzifikáty!“ Korunním usvědčujícím důkazem měla být už zmíněná zpráva o Píkově londýnském setkání se zpravodajcem Davidsonem. Byla to fotokopie, kterou jsem si jednou pozdě večer přečetla na stole plukovníka Klena. Velmi přesně jsem znala původ tohoto pseudodokumentu. Pracovníci 5. oddělení ho sepsali česky a překlad do angličtiny dělala externí spolupracovnice, která jinak hlavně pracovala pro Státní bezpečnost, konkrétně pro Jindřicha Veselého. Dokonce jsem k ní pro tento překlad šla do bytu a osobně jsem jí nesla honorář s příplatkem za rychlost a požadovanou míru utajení. V textu ovšem byla vynechána všechna jména, takže jsem ani já a ani překladatelka zatím nevěděly, o co konkrétně se jedná. Chybějící údaje tam potom doplnil podplukovník Nyč... Rovnou z konspirační vily ve Střešovicích jsme jeli do Kapucínské ulice, kde Reicina očekával prokurátor - vyšetřovatel major JUDr. Karel Vaš, odchovanec 5. oddělení. Rozhovor, který tu spolu vedli, byl skutečně otřesný a vlastně se ani nedivím, že se Dr. Vaš dodnes pokouší svá slova mi do očí zapírat. Reicin si totiž postěžoval: „Je to špatné, Karle, zatím to nevypadá ani na patnáct let“. A Dr. Vaš mu bez ostychu nabídl: „Tak mi, Bedřichu, rovnou řekni, kolik pro toho Píku potřebuješ - patnáct let, anebo provaz?“ Toto jsem v Kapucínské ulici osobně slyšela. A zřejmě jsem se na Vaše divně zadívala, takže cítil povinnost připojit na vysvětlenou: „Od toho jsem právník, abych udělal paragraf, jaký je potřeba.“ Brzy jsem poznala, že skutečně podle této věty jednal. O umění majora Dr. Vaše „udělat paragraf“ se tehdy i později přesvědčily desítky a desítky nevinně odsouzených. Včetně mého bratra, když si dovolím být trochu osobní“.

Když jako svědkyně při rehabilitačním procesu 4.12.1968 vyslovila spojení o svém bratrovi a udělaném paragrafu, které přímo evokuje myšlenku o její podjatosti, neodolal předseda senátu, a aby zachránil situaci, položil jí sugestivní otázku, „zda právě proto, že Vaš odsoudil jejího bratra, není svědkyně nějak zaujatá“. Okamžitě se s přehnanou důrazností ohradila: „Ne, ne, naprosto ne.“ (citace ze soudního protokolu).

Nemohla jinak, musela lhát až do konce. Upadla by do věčného opovržení na obou stranách. Přišla by o všechno, co jí přinesl obrodný proces Pražského jara.

Soud se též vůbec nezmněl o tom, co stálo v pozadí, zcela pomínil převratný důkaz učiněný při hlavním líčení posmrtně vydanou knihou JUDr. Váhaly. Ta dokládá, že právě obnova řízení ve věci gen. H. Píky nebyla skutečným, ale zinscenovaným politickým procesem. Aniž by si to JUDr. Váhala přál, podává o tom posmrtné svědectví. O zákulisí přípravy obnoveného řízení se kromě jiného můžeme dočíst: „Ludvík Svoboda si na Hradčany do své kanceláře povolal nového generálního prokurátora Dr. Milana Čeřovského (syna bývalého obhájce - v té době již mrtvého) a mne, a žádal, aby rehabilitace byla urychleně provedena, a tak křivda 50. let odčiněna. Společně s Dr. Čeřovským jsme pak jeli 5. dubna 1968 do Příbrami k předsedovi senátu plukovníku Helešicovi a žádali o urychlené soudní řízení. Dohodnuto bylo, že Dr. Čeřovský, advokát a bratr generálního prokurátora spolu se mnou doplní ještě návrhy na obnovu řízení a soudní jednání o obnovu bude nařízeno..." (str. 147). Na str. 148 pak Váhala pokračuje: „K zastupování jsem tedy přibral Dr. Milana Čeřovského, který po jmenování generálním prokurátorem ČSSR předal zastupování bratru Dr. Vladimíru Čeřovskému. Prezident Ludvík Svoboda projevil tehdy přání, aby proces byl co nejdříve zahájen. Jednali jsme s předsedou senátu Dr. Františkem Helešicem, který s velkým intereselem prostudoval spis a slíbil jednání co nejdříve nařídit... Zdůraznili jsme, že se v souvislosti s jeho rehabilitací jedná zároveň o rehabilitaci dobrého jména a cti českého vojáka a důstojníka a musí být odstraněno obvinění, že by se československý důstojník dopustil v tak vysoké funkci velezrady a vyzvědačství. A tak došlo k jednání dne 13. května 1968 za předsednictví Dr. Helešice..."

Podle odvolatele soud prvního stupně porušil i zásadu obžalovací, když v popisu skutku uvedl jméno Chazanova namísto Zacharova, které uvádí obžaloba a zcela nově se vyskytlo jméno Hájiček.

K otázce zavinění obhajoba dále zdůraznila, že nebyl zajištěn žádný hodnověrný důkaz o tom, že Dr. Vaš věděl o údajné falešnosti agenturní zprávy a o údajném fyzickém či psychickém nátlaku na svědky a gen. Píku.

Jeho úmysl zavraždit gen. Píku prostřednictvím dalších osob není také podložen.

Nezvratným důkazem vraždy gen. H. Píky Dr. Vašem má být zřejmě ta z variant výpovědí křivé korunní svědkyně Ludmily Uhlířové-Řičicové, v níž v r. 1968 dodatečně vložila do úst Dr. Vašovi tyto věty o gen. H. Píkovi: „Bedřichu, kolik potřebuješ? Patnáct let, anebo provaz? Podle toho se udělá

žaloba... No co, vždyť je to jedno přeci, dva roky nebo doživotí. Od toho jsem právník, abych uměl paragraf udělat."

Nebyla-li prokázána objektivní stránka trestného činu, nemohla být prokázána ani jeho stránka subjektivní.

Z hlediska zavinění je podstatné, zda Dr. Vaš mohl důvodně podezírat gen. H. Píku z trestné činnosti, pro kterou ho stíhal. Ze spisu vyplývá, že ano. Gen. H. Píka nepředal bukureštský archiv, ani archiv mise v Moskvě. K vyzrazení vojenských tajemství se dobrovolně přiznal, potvrzovaly to i zpravodajské informace postupně předkládané OBZ a konečně i znalecký posudek. To, že Píka se sám pokládal za nevinného, nemá význam. Z pohledu Dr. Vaše to bylo jeho subjektivní hodnocení, naivní výmluvy. Podstatné bylo, že gen. H. Píka věděl, že na informace, které sděloval cizím zpravodajcům, se vztahovala jeho povinnost mlčenlivosti. Za vojenské tajemství označil tyto informace soudní znalec v původním procesu a určitý stupeň utajení části z nich potvrdil rovněž soudní znalec vystupující v rehabilitačním řízení v roce 1968.

Konečně dříve u nás neznámá francouzská publika „Bazén“... nasvědčuje tomu, že se Dr. Vaš nemýlil a že gen. H. Píka spolupracoval s cizí mocí nad rámec svého pověření. Je škoda, že soud nepřipustil jako svědka bývalého řidiče generálního štábu, který je i dnes ochoten dosvědčit, že schůzky, které si sjednával gen. H. Píka s cizími vojenskými představiteli, měly konspirativní charakter, aby unikly pozornosti československých orgánů obranného zpravodajství.

Ve své závěrečné řeči Dr. Vaš mimo jiné charakterizoval gen. H. Píku jako muže dvou tváří. Jako vojáka, který učinil mnoho pro porážku Německa, ale i jako toho, kdo se dopustil nezákonného jednání. Dr. Vaš ho stíhal podle svého vnitřního právního vědomí a svědomí. Nepřál si jeho smrt. Jeho přesvědčení o vině gen. H. Píky zůstalo po léta nezměněno a dokládá, že nechtěl stíhat nevinného člověka, ale toho, kdo si to podle jeho názoru po právu zasloužil. Jeho upřímnost a úctu k soudu si však soud, který zaměnil rozbor skutečného jednání gen. H. Píky za právní fikci zprošťujícího rozsudku z 13.12.1968, vyložil obráceně jako zatvrzelost, kterou mu pak přičet k tíži: „Soud při úvaze o trestu nemohl ani opomenout přístup obžalovaného Karla Vaše k jednání, jež je předmětem výroku rozsudku, kdy např. obž. Karel Vaš při své závěrečné řeči uvedl, že si nepřál smrt poškozeného gen. Heliadora Píky, přičemž se domnívá, že adekvátní trest, který měl být uložen Heliodoru Píkovi měl být trest kolem 15 let odnětí svobody.“

Citované nesprávné stanovisko soudu odpovídá neprokázané hypotéze obžaloby a mýtu šířenému sdělovacími prostředky na základě účelového úniku informací z ÚDV o Dr. Vašovi jako o prosovětském komunistickém fanatikovi a nepříteli západního odboje, který se spojil s B. Reicinem, aby zlikvidoval gen. H. Píku. To je ovšem v příkrém rozporu se skutečností. Koncepční rozpory Dr. Vaše s jeho nadřízeným B. Reicinem přerostly do osobní roviny a vyvrcholily vynuceným odchodem Dr. Vaše z OBZ. To nadále vyloučilo jeho další spolupráci s B. Reicinem, natož jejich nezákonné spolčení. Po odstranění z řídicí funkce u OBZ, v dopisu adresovaném ÚV KSČ ze dne 20.3.1947, Dr. Vaš velmi kriticky hodnotí činnost OBZ pod Reicinovým vedením.

Úmysl Dr. Vaše zavraždit gen. Píku pak zcela spolehlivě vyvrací jeho vlastnoručně psaný koncept obžaloby, v němž navrhuje, aby gen. Píka byl odsouzen nikoliv k trestu smrti, ale k trestu tuhého žaláře v rámci zákonné trestní sazby.

Odvolatel dále namítá, že v celém předcházejícím řízení ministr spravedlnosti, Nejvyšší soud a Městský soud v Praze nepřihlédli k ustanovení čl. II/2 rozhodnutí prezidenta republiky č. 56/1993 Sb. o amnestii a nepřijali náležité opatření ke splnění tohoto právně závazného pokynu.

Podle stanoviska obhajoby byl prezident republiky nepředložením příslušného návrhu zbaven ústavního práva o něm výlučně rozhodovat podle čl. 62/g Ústavy. Ministrovi spravedlnosti tu nevzniká žádná rozhodovací pravomoc. Má jen povinnost být prezidentu republiky organizačně nápomocen.

V závěrečné části písemného odůvodnění odvolání je zdůrazněno, že Dr. Vaš odmítá konstrukci soudu jako „živého nástroje“ a zastává názor, že v České republice, jakožto právním státě platí principy soudobého mezinárodního a vnitrostátního práva, založeného na individualizované trestní odpovědnosti.

V napadeném rozsudku soud neuvedl ani přesný čas, ani místo ani způsob spáchání trestného činu vraždy, jehož se měl dopustit na poškozeném gen. H. Píkovi. Tyto zákonem stanovené náležitosti ani uvést nemohl, neboť provedené důkazy zcela vylučují použití zákonných znaků vraždy na jeho jednání v inkriminované době, tj. od 9.6.1948 do 28.1.1949.

Mezi neprokázaným jednáním připisovaným Dr. Karlu Vašovi a smrtí gen. Heliodora Píky neexistuje příčinná souvislost. Motiv údajné vraždy zůstal rovněž neodhalen.

Nejzávažnější je ovšem skutečnost, že Městský soud v Praze z důvodů jen jemu známých pomínil důkaz o tom, že Dr. Karel Vaš nenavrhoval uložení trestu smrti gen. Heliodoru Píkovi, takže nemohl spáchat ani jemu imputovanou virtuální vraždu, a že jeho jiná, rovněž vykonstruovaná trestná činnost je už dávno promlčena, a to jak podle vojenského trestního zákona č. 19/1855 ř.z., který byl účinný v době jeho údajné trestné činnosti, tak podle retroaktivního ustanovení § 5 zák. č. 198/1993 Sb.

Kromě toho je trestní stíhání nepřipustné proto, že je vedeno pro skutek, pro který už byl v minulosti pravomocně odsouzen a poté pravomocně rehabilitován.

Napadený rozsudek je v hrubém rozporu s nezadatelným, nezcizitelným, nepromlčitelným a nezrušitelným právem na zákaz zpětné působnosti trestního práva, na použití příznivějšího zákona, na spravedlivý proces bez jakékoli diskriminace a na právo nebýt mučen trestním stíháním zjevně bez věcného a právního důvodu.

IV.

V přípisu adresovaném vrchnímu soudu ze dne 3.1.2002 obhájce obžalovaného sdělil, že obhajoba trvá na tom, aby ve veřejném zasedání byli slyšeni jako svědci:

- Bohuslav Čech, který se Dr. Vašovi sám telefonicky přihlásil s tím, že jako řidič generálního štábu vozil gen. H. Píku po večerech na konspirativní schůzky s představiteli britské mise v letech 1947-48;
- kpt. Starý, velitel vojenské věznice v Kapucínské ulici a jeho zástupce npor. Zoul - oba mohou svědčit k podmínkám pobytu gen. Píky ve vyšetřovací vazbě;
- kpt. Holý a nrtm. Noveský - zapisovatelé výsledkových protokolů s gen. Píkou mohou dosvědčit, že na gen. H. Píku nebyl činěn žádný nátlak;
- JUDr. Vladimír Čermák, soudce Ústavního soudu - tiskové zprávy nasvědčují tomu, že má takové informace o vině Dr. Vaše, které ho vedou dokonce k nerespektování základního lidského práva na presumpci nevinu a které dosud zůstaly utajeny;
- JUDr. Jaroslav Matějka - je ochoten svědčit o skutečném hodnocení činnosti gen. H. Píky za války gen. L. Svobodou v polovině 60. let.

Zde obhájce dále poukázal na to, že vedoucí oddělení milostí ministerstva spravedlnosti oznámila obhájci dopisem ze dne 23.10.2001, že ministr spravedlnosti „neshledal důvody k předložení návrhu prezidentovi republiky na zastavení trestního stíhání“ (amnestie 1990, 1993), ačkoliv jsou zcela zřejmé.

Obhájce navrhl, aby soud nepokračoval v trestním řízení proti obžalovanému, dokud nezjistí dotazem na Kancelář prezidenta republiky, jak prezident republiky rozhodl o návrhu, který mu byl povinen v této věci předložit ministr spravedlnosti ve smyslu čl. II/2/c,d rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii č. 56/1993 Sb.

V.

Při veřejném zasedání vrchního soudu, na kterém byla obě odvolání projednána státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze zdůraznil, že důkazní řízení bylo provedeno v souladu s trestním řádem a proto nenamítá žádné podstatné vady, které by mohly mít vliv na řádné objasnění věci nebo na možnost uplatnění práv obhajoby.

Městský soud provedl rozsáhlé a pečlivé dokazování, na základě něhož učinil naprosto správné skutkové závěry. Důkazy, o které svá zjištění opřel, jsou podrobně rozvedeny v obsáhlém odůvodnění rozsudku, přičemž na ty stěžejní bylo v rámci přednesené zprávy o stavu věci rovněž poukázáno a pro stručnost lze na jejich obsah odkázat. Městský soud zcela důvodně musel vycházet z rozsáhlého spisového materiálu dnes již archivní povahy, neboť měl rozhodnout o skutku, který se udál před více než padesáti lety. Měl proto k dispozici především kompletní trestní spis Státního soudu v Praze ohledně odsouzení generála Píky, včetně spisů týkajících se obnovy řízení a rehabilitace poškozeného. Měl dále k dispozici spisy týkající se obžalovaného Vaše ohledně jeho odsouzení a obnovy řízení, včetně spisu personálního. Při svém rozhodování prvostupňový soud dále vycházel z výpovědi obžalovaného při hlavním líčení, když v řízení přípravném využil svého práva a nevyprávěl.

Vycházel pochopitelně i z výpovědi dalších slyšených svědků v hlavním líčení a to syna poškozeného Ing. Dr. Milana Píky, dále Dr. Janouška, prokurátora činného u Vyšší vojenské prokuratury v Příbrami v době rozhodování o obnově řízení ve věci poškozeného Píky, Mgr. Pravomila Rajchla, který vypovídal o svém vztahu ke generálovi Píkovi v době války a po ní. V přípravném řízení byla slyšena i snacha generála Píky

Tatjana Keulová. Důležitá svědkyně Ludmila Řičicová-Uhlířová zemřela tři dny před plánovaným výsledkem v přípravném řízení. Jako důkaz byl soudu předložen záznam její přednášky na PF UK v Praze z konce devadesátých let.

Všechny provedené důkazy pak prvostupňový soud náležitě hodnotil jak jednotlivě, tak v jejich souhrnu a v jejich vzájemných souvislostech, tedy tak, jak mu ukládá ustanovení § 2 odst. 6 tr.ř.

Toto hodnocení, byť kusé, stručné, našlo odraz v odůvodnění rozsudku, které splňuje zákonné požadavky ustanovení § 125 tr.ř.

Městský soud tak správně uzavřel, že obžalovaný Vaš nejprve jako prokurátor, později jako vyšetřující soudce Státního soudu v Praze a naposledy jako referent Státní prokuratury v Praze zneužíval svého postavení při vedení vyšetřování a následně aktivní účasti při soudním projednávání přispěl k nespravedlivému odsouzení gen. Heliadora Píky zejména tím, že

- do trestního spisu zařadil písemné materiály svědčící o spolupráci Heliadora Píky s generálem Intelligence Service Davidsonem v Londýně a vyzrazení skutečností tvořících předmět státního tajemství a zájmů SSSR, přičemž věděl, že tyto materiály jsou falzifikáty zhotovené na pokyn Bedřicha Reicina,

- v rozporu s platným trestním řádem a povinnostmi plynoucími z jeho postavení účelově formuloval protokolární výpovědi obviněného Píky tak, aby svědčily v jeho neprospěch a věděl, že některé svědecké výpovědi byly důsledkem fyzického a psychického nátlaku na svědky, na kterém se sám částečně podílel, přičemž celé vyšetřování vedl neobjektivně a tendenčně na základě pokynů Bedřicha Reicina s dílem dosáhnout absolutního trestu u obviněného,

- přijímal rady a pokyny od Michaila Chazanova, rezidenta NKVD v ČR, ohledně vedení a cílů vyšetřování předmětné věci, a tomuto bez zákonných důvodů a v rozporu s platnými předpisy předával kopie protokolů o výsledku Heliadora Píky,

- v rozporu s vojenským trestním řádem vyhotovil za prokurátora Státní prokuratury v Praze koncept obžaloby, včetně návrhu uložení trestu,

- koncem ledna roku 1949 u soudního líčení ve věci obžalovaného Píky zastupoval stát jako jeden z prokurátorů

uvedených v protokolu o hlavním líčení, přestože věděl, že musí být, jako věc vyšetřující soudce z této vyloučen, aktivně do soudního líčení zasahoval.

Tím se podstatnou měrou podílel na nezákonném odsouzení generála Píky k trestu smrti.

Potřebnou pozornost prvostupňový soud věnoval i právní kvalifikaci jednání obžalovaného. Správně uzavřel, že obžalovaný Vaš jak po objektivní, tak i subjektivní stránce naplnil všechny zákonné znaky trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1 tr.zák., když z provedených důkazů je nepochybné, že byl veden snahou dosáhnout všemi prostředky odsouzení generála Píky a uložení nejprísrnějšího - absolutního trestu.

Státní zástupce dále zdůraznil, že musí odmítnout námitky obhajoby obsažené v písemně podaném odvolání. Především nemůže obstát např. tvrzení o nerespektování základních principů a zásad trestního práva hmotného a procesního, nemůže obstát zpochybňování postavení a úlohy Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu jako zvláštního útvaru Policie ČR, nemůže obstát tvrzení o nesprávné aplikaci zák. č. 198/1993 Sb., o zločinnosti komunistického režimu a odporu proti němu atd., o čemž bude nepochybně šířeji hovořit obhajoba.

Přípravné řízení i řízení před prvostupňovým soudem je prosto takových vad, které by zpochybňovaly zákonnost řízení a rozhodnutí z něho vzešlé.

Návrhy na doplnění šetření výsledkem další osob by nepřinesly do věci nic nového, jejich důkazní hodnota je okrajová, vztahující se spíše k původní trestní věci gen. Píky než k trestní věci Dr. Vaše.

Pokud jde o námitku obhajoby, že ministr spravedlnosti nesplnil svoji povinnost vyplývající z příslušného článku amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky a nepředložil mu věc obžalovaného Vaše, coby osoby starší 60 let nebo osoby trpící závažnou chorobou, státní zástupce uvedl, že amnestijní rozhodnutí pouze ukládá ministru spravedlnosti přezkoumat všechny trestní věci osob tam vyjmenovaných, m.j. starších šedesáti let a trpících závažnou chorobou a záleží na ministru spravedlnosti, zda shledá důvod k předložení spisu prezidentu republiky s příslušným návrhem na aplikaci amnestijního rozhodnutí.

Na trestnou činnost, již se obžalovaný dopustil, stanoví trestní zákon v § 219 odst. 1 tr.zák. trest odnětí svobody na

10-15 let. Městský soud uložil obžalovanému trest odnětí svobody v trvání 7 let za použití zmírňovacího ustanovení § 40 odst. 1 tr.zák. Toto ustanovení je ustanovením mimořádným a soud jej může použít tehdy, má-li vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům pachatele za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody trestním zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze účelu trestu dosáhnout i trestem kratšího trvání. Může potom snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby.

Městský soud shledal, že poměry pachatele, v posuzovaném případě zdravotní stav a věk obžalovaného Vaše, jsou takového rázu, že je na místě použít § 40 odst. 1 tr.zák. S takovým závěrem se nelze ztotožnit.

Obžalovaný je starší a nemocný člověk, lékařskou zprávu o jeho zdravotním stavu nelze zpochybňovat. Na druhé straně je třeba zdůraznit, že se obžalovaný dopustil závažného trestného činu vysoké společenské nebezpečnosti tím, že se mimořádně vážným způsobem zpronevěřil základním etickým kritériím pracovníka justice, zcela podřídil a přizpůsobil svůj postup tomu, aby bylo dosaženo předem pojatého záměru fyzicky odstranit konkrétní osobu, nedal této osobě žádnou šanci, jak tento záměr zvrátit a svým návrhem přispěl k vydání likvidačního rozsudku. S tím koresponduje i nynější postup obžalovaného k věci samé, když bez sebemenšího náznaku sebekritiky odmítá odpovědnost za svoji tehdejší činnost. To vede k závěru, že není splněna jedna z podmínek k použití § 40 odst. 1 tr.zák. totiž, že lze účelu trestu dosáhnout i trestem kratšího trvání. Proto měl být trest ukládán v rámci zákonné trestní sazby v rozsahu 10-15 let odnětí svobody.

Z těchto důvodů státní zástupce navrhl, aby z podnětu odvolání městského státního zástupce v Praze byl podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr.ř. výrok o trestu rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15.6.2001 sp.zn. 56T 7/2001 zrušen a podle § 259 odst. 3 tr.ř. rozhodnuto znovu tak, že se obžalovaný Vaš odsuzuje podle § 219 odst. 1 tr.zák. k trestu odnětí svobody při spodní hranici zákonné trestní sazby a pro výkon trestu se zařazuje do věznice s dozorem (§ 39a odst. 3 tr.zák.). Odvolání obžalovaného navrhl jako nedůvodné zamítnout podle § 256 tr.ř.

VI.

Obhájce obžalovaného u veřejného zasedání přednesl důvody odvolání podle písemného vyhotovení a navíc zdůraznil:

Ve stanoviscích vrchního státního zastupitelství je rozpor. V jistém stadiu řízení se vrchní státní zastupitelství přiklonilo k městskému státnímu zastupitelství a přinutilo vyšetřovatele, aby trestní stíhání zastavil. Po rozhodnutí o stížnosti pro porušení zákona změnilo své stanovisko a šlo i nad rámec rozhodnutí Nejvyššího soudu. Po rozhodnutí Nejvyššího soudu nedošlo ke změně důkazní situace. To, co požadoval Nejvyšší soud, nebylo splněno.

Obhájce dále uvedl, že pokud jde o osobu jeho klienta, nebylo přihlíženo i k tomu, že je hrdinou protifašistického odboje a nositelem řady našich a zahraničních vyznamenání. Pokud byl na něj zpracován posudek Svazem bojovníků za svobodu, bylo čerpáno z materiálů z minulých let.

Pokud jde o aplikaci práva, státní zástupce se nezmínil, z jaké právní úpravy by se při posuzování této věci mělo vycházet.

K námitce k aplikaci ustanovení § 5 zákona č. 198/1993 Sb. v písemném odůvodnění odvolání obhájce připojil i námitku k aplikaci § 67a písm. d) tr.zák.

Podle obhájce nikdo z orgánů činných v trestním řízení neměl k dispozici autentický text říšských zákonů, ze kterých měli vycházet. Má za to, že autentický text není vůbec k dispozici.

Obhájce zdůraznil, že pokud jde o aplikaci amnestie, i při podávání zprávy předsedou odvolacího senátu bylo nesprávně odkázáno na rozhodnutí ministra spravedlnosti. Ministr spravedlnosti ale takovou rozhodovací pravomoc nemá. Je otázka, zda nejde o trestný čin zneužití pravomoci veřejného činitele. Je třeba rozlišovat mezi rozhodnutím o amnestii z r. 1990, kde bylo postačující přezkumné řízení a podle výsledku bylo rozhodnuto o předložení věci prezidentu republiky a mezi rozhodnutím o amnestii z r. 1993, kde musí ministr spravedlnosti ve zde uvedených případech věc předložit prezidentu republiky vždy. Jde o podstatnou otázku důkazního řízení u této instance a pokud vrchní soud nemá k dispozici stanovisko prezidenta, nelze ve věci dále konat.

Pokud jde o hodnocení výpovědi gen. Vaňka, kterou citoval městský soud, obhájce upozornil na to, že gen. Vaněk sice uvedl, že Dr. Vaše mírnil, ale také řekl, že spolupracoval (gen. Vaněk) na zpracování obžaloby.

Podle obhájce byl u Dr. Vaše skutek překvalifikován nejen z důvodu promlčení, ale i proto, že rozhodnutí prezidenta

republiky o amnestii z r. 1960 se vztahovalo i na trestný čin zneužití pravomoci veřejného činitele.

Obhájce dále zdůraznil, že obžaloba na gen. Píky necituje zákon č. 50/1923 Sb. v platném znění a proto je otázka, co vlastně Dr. Vaš při psaní konceptu obžaloby navrhoval. V tom původním znění citovaného zákona trest smrti není uveden. Je jisté, že Dr. Vaš nenavrhoval trest smrti. Dr. Vaš v trestní věci gen. Píky nevystupoval v řízení před soudem prvního stupně a v řízení následujícím jako procesní orgán. O celé věci rozhodovaly jiné osoby. Městský soud se však touto otázkou nezabýval.

Obhájce upozornil na to, že Dr. Vaš je od počátku přesvědčen o vině gen. Píky. Nechápe proto soud prvního stupně a státního zástupce, kteří jeho právo takové stanovisko uvést hodnotí v jeho neprospěch.

Pokud jde o doplnění dokazování, obhájce navrhl, aby byly přečteny:

- příslušná pasáž z publikace „Proces s vedením protistátního spikleneckého centra s R. Slánským“ (Orbis 1953), ve které je charakterizována činnost gen. Píky. V této souvislosti obhájce upozornil na rozdílná stanoviska gen. L. Svobody v hodnocení osoby gen. Píky;
- výpověď Z. Fierlingera v původním řízení proti gen. Píkovi. Tato výpověď nebyla u městského soudu čtena;
- protokoly o výsleších gen. Píky, které prováděl Dr. Vaš. Rovněž nebyly u městského soudu čteny;
- příslušná pasáž z knihy „Bazén“, Francouzská tajná služba (Themis 1998);
- projev prezidenta republiky z r. 2001, přednesený u příležitosti 28. října v části, týkající se trestní odpovědnosti osob, které se měly podílet na nezákonnostech, zejména v padesátých letech. Tento projev obhájce hodnotí jako výzvu k politickým procesům, jako společenskou objednávku pro práci všech orgánů činných v trestním řízení;
- články pracovníků ÚDV v tisku, na něž je odkazováno v písemném odůvodnění odvolání;
- doklady o udělení vyznamenání Dr. Vašovi;

- usnesení vyšetřovatele o přihrání znalců psychiatrů a psychologa, kde obhajoba vytýká některé položené otázky;
- článek z deníku „Lidové noviny“ z 20.3.1998 „Aktér procesu s gen. Píkou byl obviněn“;
- příslušná pasáž z knihy Dr. Váhaly „Smrt generála“;
- doklady o převedení plné moci obhájce Dr. Čeřovského (v době, kdy se konalo obnovené řízení ve věci gen. Píky generální prokurátor) na jeho bratra;
- stanovisko rehabilitační komise ministerstva obrany k rehabilitaci Dr. Vaše;
- protokol z hlavního líčení v původním řízení v trestní věci gen. Píky, kde se gen. Píka přiznal, že utajované skutečnosti vyzradil. To sice odůvodnil, ale Dr. Vaš to chápal jako naivní výmluvu;
- vystoupení Dr. Fenyka u Nejvyššího soudu v řízení o stížnosti pro porušení zákona a to str. 4 jeho návrhu;
- vystoupení Dr. Janouška v obnoveném řízení gen. Píky;
- protokoly o výpovědích Ludmily Uhlířové z r. 1952 a z r. 1968;
- výpovědi gen. Bočka po podání trestního oznámení, ze které vyplývá, že gen. Píka mu nehlásil setkání s pracovníky IS;
- obsah motáků, které obhajoba chápe jako falzifikáty, psané tiskacím písmem a má za to, že motáky nevyhotovil gen. Píka, ale někdo z jeho okruhu, kdo měl zájem na jeho rehabilitaci. Trvá proto na písmoznalecké a další expertize;
- dopis, který napsal Dr. Vaš 20.3.1974 pro ÚV KSČ, kde kriticky hodnotil činnost OBZ pod vedením Reicina;

Dále obhájce navrhl opatřit:

- kádrový spis L. Uhlířové-Řičicové;
- trestní spis L. Uhlířové-Řičicové;
- trestní spis jejího otce a bratra;
- trestní spisy B. Reicina a podřízených příslušníků Klena, Musila a Nýče.

Obhájce dále požádal, aby byl opatřen a promítnut záznam pořadu České televize „Na hraně“ ze dne 28.5.1998.

Dále uvedl, že trvá rovněž na provedení důkazů, jak je navrhováno v dopise ze dne 3.1.2002 adresovaném vrchnímu soudu.

Podle stanoviska obhájce bez provedení těchto důkazů nelze ve věci rozhodnout o tom, zda Dr. Vaš spáchal vraždu. Pokud vrchní soud nerozhodne ve věci tak, jak je navrhováno již v písemném odůvodnění odvolání, bude nutné, aby tyto důkazy byly provedeny ve veřejném zasedání.

Obžalovaný Dr. Vaš se připojil ke stanovisku obhájce vyjádřeném v odůvodnění odvolání a v návrzích na doplnění dokazování.

Podle státního zástupce vrchního státního zastupitelství je navrhované doplnění dokazování nadbytečné, přičemž některé návrhy jako např. čtení z projevu prezidenta republiky nebo některých publikací lze hodnotit jako absurdní.

Návrh na rozhodnutí odvolacího senátu zpracoval obhájce obžalovaného písemně (celkem 7 stran). Tento materiál byl založen do trestního spisu.

V tomto návrhu jsou rekapitulována podstatná stanoviska obhajoby, blíže rozvedena v písemném vyhotovení odvolání.

Ze všech těchto důvodů obhájce požádal, aby vrchní soud napadený rozsudek zrušil a trestní stíhání obžalovaného zastavil a to jednak z důvodu promlčení, jednak z důvodu skončení dřívějšího stíhání pro týž skutek pravomocným rozhodnutím soudu (§ 11 odst. 1 písm. b), f) tr.ř.).

Pro případ, že odvolací soud tyto důkazy neuzná, obhájce požádal, aby byl Dr. Vaš zproštěn obžaloby v plném rozsahu.

VII.

Návrh na rozhodnutí odvolacího soudu přednesl i obžalovaný Dr. Vaš.

V první části přednesl výše uvedený návrh zpracovaný obhájcem. Ve druhé části pak přečetl své písemně zpracované stanovisko (celkem 4 strany), které bylo založeno do trestního spisu.

Zde kromě již uplatněné argumentace zdůraznil, že trestní řízení je vedeno v rozporu s právním řádem ČR s cílem dále

heroizovat postavu H. Píky a přispět k protikomunistické propagandě.

Podle obžalovaného Dr. Vaše je jeho trestní stíhání nezákonné a protiústavní. Postup ÚDV byl záměrný, ale průhledný. Jeho obvinění formuloval metodou slovní eskamotáže, metodou trikově uspořádaných frází, falšování skutečností, zatajováním důležitých skutečností a okolností atd. Obvinění založil na snůšce lží, polopравd a pomluv. Vykonstruoval touto metodou několik spekulativních skutků a tyto pak shrnul v celek, tj. že rozhodující měrou přispěl k nespravedlivému odsouzení Heliodora Píky a tím spáchal vraždu (§ 219 odst. 1 tr.zák. č. 175/1990 Sb.). ÚDV postupoval zcela svévolně, ignoroval dobové kontexty a obvinění založil na hypotetické spekulaci, fikci.

Rozsudek Městského soudu v Praze tuto „argumentaci“ převzal.

Obžalovaný Dr. Vaš dále zdůraznil, že jako vyšetřovatel a později jako vyšetřující soudce v trestní věci gen. Píky se řídil přísně podle zákona. Do spisu zařadil všechny dokumenty, které byly zaslány jako dodatek k trestnímu oznámení, včetně agenturní zprávy. Neměl žádné pochybnosti o její věrohodnosti. Nevěděl, že jde snad o falzifikát, duplikát nebo rekonstrukci. Při vyšetřování se neřídil pokyny žádných osob.

Jak dále uvedl, koncept obžaloby vypracoval podle pokynů a instrukcí gen. Vaňka, který byl jeho představeným. Hlavního líčení se zúčastnil jen z části jako expert. Všechny prokurátorské úkony vykonával gen. Vaněk.

Podle obžalovaného je rozsudek Městského soudu v Praze zatížen závažnými vnitřními rozpory. Na jedné straně přijímá názor ÚDV a státní zástupkyně o nepřímém pachatelství, ale současně vyslovuje názor o spolupachatelství. Na jedné straně souhlasí s názorem ÚDV a státní zástupkyně v otázce příčinné souvislosti mezi jeho jednáním a smrtí Heliodora Píky, na straně druhé nerespektuje pokyn Nejvyššího soudu, že totiž „příčinnou souvislost přerušuje vstup dalšího subjektu do jednání pachatele“. Tento pokyn byl jak ÚDV tak i státní zástupkyně úplně ignorován. Schizofrenní rozsudek městského soudu přesto jeho jednání kvalifikuje jako prostou vraždu, aniž uvádí zákonem předepsané podmínky, ale hlavně důkazy a jejich hodnocení. Je tak zřejmé, že Městský soud v Praze svým odsuzujícím rozsudkem splnil společenskou objednávku.

Dr. Vaš zdůraznil, že pokud jde o trest, který byl uložen gen. Píkovi, státní soud z vlastní iniciativy překročil návrh

obhajoby. On sám zastával a zastává názor, že Heliodor Píka byl člověkem dvou tváří. Jako profesionální důstojník konal mnoho dobrého a záslužného v národněosvobozeneckém boji za osvobození Československa z německé fašistické okupace. Ovšem na druhé straně spáchal trestný čin, zrazoval svou vlast ve smyslu tehdy platných zákonů a předpisů. Rozhodně si nezasloužil trest smrti, ale pouze a jedině trest ztráty svobody, jak bylo navrženo v konceptu obžalovacího spisu, který vyhotovil podle pokynů a instrukcí gen. Vaňka. Bylo věcí soudu I. instance a odvolacího soudu (Nejvyššího soudu), jakož i ústavních činitelů v roce 1949, že nepřihlíželi k návrhu obžaloby na konkretizaci trestu a setrvali na absolutním trestu. Je věcí historiků posoudit, zda za dobových historických podmínek to bylo adekvátní či nikoli. Osobně byl a je odpůrcem trestu smrti.

Ze všech důvodů, na které poukázal i obhájce, obžalovaný požádal, aby byl v celém rozsahu zproštěn obžaloby.

VIII.

Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr.ř. zákonnost a odůvodněnost výroků o vině a trestu, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo a to z hlediska vytýkaných vad, a dospěl k těmto zjištěním a závěrům:

V řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, odvolací senát nezjistil podstatné vady spočívající v porušení trestního řádu, které by mohly mít negativní vliv na kvalitu zajištěných a provedených důkazů.

Ve věci bylo postupováno v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr.ř. tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

Respektováno bylo i ustanovení § 89 odst. 2 tr.ř., podle kterého může za důkaz sloužit vše, co může přispět k objasnění věci a to zejména kromě výpovědi obviněného, výpovědi svědků, znalecké posudky a věci a listiny důležité pro trestní řízení.

Podle vrchního soudu byly opatřeny a provedeny všechny dostupné důkazy. Tato důkazní situace se však ve své podstatě od rozhodnutí NS ČR o stížnosti pro porušení zákona ze dne 25.8.1999 nezměnila.

Jak dostatečně vyplývá z trestního spisu, v přípravném řízení se vyšetřovatel pokusil zajistit výsledky důležitých svědků a opatřit ve věci další listiny, avšak bezvysledně.